

ΣΤΕ 1419/2016 [Απόρριψη αίτησης για επανακαθορισμό ορίων παλαιού αιγιαλού]

Περίληψη

-Εφ' όσον ζητείται από ενδιαφερόμενο ο επανακαθορισμός αιγιαλού, παλαιού αιγιαλού ή παραλίας, που έχουν καθορισθεί κατά το παρελθόν εσφαλμένως, κατά την άποψή του, η Διοίκηση οφείλει να επιλαμβάνεται του αιτήματος, υπό την προϋπόθεση ότι ο ενδιαφερόμενος προσκομίζει συγκεκριμένα κρίσιμα στοιχεία για την απόδειξη σφάλματος κατά τον αρχικό καθορισμό. Η κρίση της Διοίκησης για τη διαμόρφωση παλαιού αιγιαλού και για τον χρόνο δημιουργίας του πρέπει να είναι αιτιολογημένη και να στηρίζεται σε ενδείξεις τεκμηριωμένες επιστημονικά ή σε άλλα αποδεικτικά στοιχεία, εξαιρουμένων, υπό το ισχύον νομοθετικό καθεστώς, των μαρτυρικών καταθέσεων. Εάν η νέα χερσαία ζώνη έχει δημιουργηθεί, στο σύνολό της, πριν από το έτος 1884 και, στην έκταση μεταξύ του σημερινού και του παλαιού αιγιαλού, υπάρχουν πράξεις νομής και κατοχής ιδιωτών πριν από το έτος αυτό, δεν μπορεί να καθορισθεί οριογραμμή παλαιού αιγιαλού και να δημιουργηθεί με τον τρόπο αυτό δημόσια κτήση. Εάν δε τμήμα μόνον της νέας χερσαίας ζώνης έχει δημιουργηθεί πριν από το έτος 1884 και, στο τμήμα αυτό του παλαιού αιγιαλού, υπάρχουν πράξεις νομής και κατοχής ιδιωτών πριν από το έτος αυτό, η οριογραμμή παλαιού αιγιαλού δεν μπορεί να καθορισθεί με τρόπο που να περιλαμβάνει και το ως άνω τμήμα. Εάν όμως δεν υπάρχουν πράξεις νομής και κατοχής ιδιωτών έως το έτος 1884, τότε ο χρόνος αυτός δεν αποτελεί κρίσιμο, κατά το νόμο, στοιχείο για τον καθορισμό της οριογραμμής του παλαιού αιγιαλού, και, συνεπώς, δεν απαιτείται να προσδιορίζεται επακριβώς στην αιτιολογία της σχετικής διοικητικής πράξης η χρονολογία δημιουργίας του παλαιού αιγιαλού.

Πρόεδρος: Αγγ. Θεοφιλοπούλου

Εισηγητής: Α. Σκούφαλος

Βασικές σκέψεις

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η ακύρωση της Φ.544.5/20/09/Σ.6506/15.1.2009 γνωμοδότησης του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού (Γ.Ε.Ν.), με την οποία απορρίφθηκε αίτηση του αιτούντος για τον επανακαθορισμό των ορίων παλαιού αιγιαλού στη θέση «Οικισμός Ν. Σκιώνης» του Δημοτικού Διαμερίσματος Ν. Σκιώνης του Δήμου Παλλήνης Νομού Χαλκιδικής.
3. Επειδή, μετά την άσκηση της κρινόμενης αίτησης ο αιτών απεβίωσε (βλ. το

αντίγραφο της 19/A/2013 ληξιαρχικής πράξης θανάτου του Ληξιαρχείου της Δημοτικής Ενότητας Παλλήνης), κατέλιπε δε ως κληρονόμους του, την σύζυγό του Ελένη Σαββουλίδου και τα τέκνα του Αλέξανδρο και Θεοχάρη Σαββουλίδη, οι οποίοι συνεχίζουν τη δίκη, κατ' άρθρο 31 παρ. 1 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), κατόπιν της σχετικής δήλωσης συνέχισης της δίκης που κατατέθηκε στο Δικαστήριο από τον πληρεξούσιο δικηγόρο τους, στις 21.5.2013, με τα οικεία δικαιολογητικά.

4. Επειδή, ο αιτών ασκεί την αίτηση με έννομο συμφέρον, εφ' όσον η προσβαλλόμενη πράξη εκδόθηκε στο πλαίσιο διαδικασίας, η οποία κινήθηκε κατόπιν της από 23.7.2007 αίτησής του (βλ. Σ.τ.Ε. 4608/2011).
5. Επειδή, η κρινόμενη αίτηση ασκείται εμπροθέσμως, δεδομένου ότι δεν προκύπτει, από τα στοιχεία του φακέλου, κοινοποίηση ή γνώση της προσβαλλόμενης πράξης εκ μέρους του αιτούντος σε χρόνο απώτερο των εξήντα ημερών από την άσκηση της αίτησης.
6. Επειδή, στο άρθρο 1 του ν. 2971/2001 «Αιγιαλός, παραλία και άλλες διατάξεις», (Α' 285), ορίζεται ότι «1. “Αιγιαλός” είναι η ζώνη της ξηράς, που βρέχεται από τη θάλασσα από τις μεγαλύτερες και συνήθεις αναβάσεις των κυμάτων της. 2. “Παραλία” είναι η ζώνη ξηράς που προστίθεται στον αιγιαλό, καθορίζεται δε σε πλάτος μέχρι και πενήντα (50) μέτρα από την οριογραμμή του αιγιαλού, προς εξυπηρέτηση της επικοινωνίας της ξηράς με τη θάλασσα και αντίστροφα. 3. “Παλιός αιγιαλός” είναι η ζώνη της ξηράς, που προέκυψε από τη μετακίνηση της ακτογραμμής προς τη θάλασσα, οφείλεται σε φυσικές προσχώσεις ή τεχνικά έργα και προσδιορίζεται από τη νέα γραμμή αιγιαλού και το όριο του παλαιότερα υφιστάμενου αιγιαλού [...].». Εξ άλλου, στο άρθρο 3 του αυτού νόμου ρυθμίζονται θέματα που αφορούν την επιτροπή καθορισμού αιγιαλού και παραλίας, στο άρθρο 4 καθορίζονται οι προδιαγραφές των σχετικών διαγραμμάτων για τον καθορισμό των οριογραμμών αιγιαλού, παραλίας και παλαιού αιγιαλού και επιβάλλεται η σύνταξη από την επιτροπή σχετικής εκθέσεως, ενώ στο άρθρο 5 ορίζονται τα εξής: «1. Εκτός της δυνατότητας της αυτεπάγγελτης κίνησης της διαδικασίας, όποιος ενδιαφέρεται για τον καθορισμό αιγιαλού και παραλίας, απευθύνεται στην αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία, η οποία μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την υποβολή σχετικής αίτησης ενημερώνει τον ενδιαφερόμενο αν έχει ήδη γίνει καθορισμός. Σε περίπτωση, που δεν έχει γίνει ο καθορισμός αιγιαλού και παραλίας, ο ενδιαφερόμενος δύναται να υποβάλει στην Κτηματική Υπηρεσία αίτηση καθορισμού και τοπογραφικό διάγραμμα σύμφωνα με τις προδιαγραφές του άρθρου 4. 2. Αν το διάγραμμα έχει συνταχθεί από ιδιώτη μηχανικό, η Κτηματική Υπηρεσία μεριμνά για τον έλεγχο και τη θεώρησή του εντός μηνός από την υποβολή του και στη συνέχεια το θέμα εισάγεται ενώπιον της Επιτροπής στην πρώτη τακτική συνεδρίασή της. 3. Η Επιτροπή καθορίζει τις οριογραμμές του αιγιαλού, της παραλίας και του παλαιού αιγιαλού εντός μηνός από την εισαγωγή της υπόθεσης σε αυτήν και συντάσσει σχετική

έκθεση. Η Επιτροπή καθορίζει την παλαιά θέση του αιγιαλού, που υπήρχε μέχρι το έτος 1884 αν υφίστανται κατοχές ιδιωτών, αλλά και προγενέστερα εάν δεν υφίστανται τέτοιες κατοχές, εφόσον η θέση του παλαιού αιγιαλού προκύπτει από ενδείξεις επί του εδάφους ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία εξαιρουμένων των μαρτυρικών καταθέσεων. 4. [...] 5. Η έκθεση και το διάγραμμα επικυρώνονται, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού (Γ.Ε.Ν.), με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών [βλ. ήδη άρθρο 46 παρ. 21 του ν. 3220/2004, Α' 15] και δημοσιεύονται μαζί με την επικυρωτική αυτή απόφαση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η παραπάνω σύμφωνη γνώμη του Γ.Ε.Ν. διατυπώνεται το αργότερο εντός προθεσμίας τριών (3) μηνών. Η έκθεση και το διάγραμμα αναρτώνται στο δημοτικό ή κοινοτικό κατάστημα του αρμόδιου κατά τόπο δήμου ή κοινότητας για τρεις (3) τουλάχιστον μήνες. Η ανάρτηση αποδεικνύεται από έκθεση του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητας, η οποία αποστέλλεται εντός μηνός στην αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία. 6. Μετά την κατά την προηγούμενη παράγραφο δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, η απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μεταγράφεται μαζί με την έκθεση και το διάγραμμα με φροντίδα της αρμόδιας Κτηματικής Υπηρεσίας στη μερίδα του Δημοσίου στα βιβλία μεταγραφών του αρμόδιου Υποθηκοφυλακείου ή Υποθηκοφυλακείων, αν η περιοχή καθορισμού εμπίπτει στην περιφέρεια περισσότερων Υποθηκοφυλακείων. 7. Το πρωτότυπο της έκθεσης της Επιτροπής και του διαγράμματος μαζί με την απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και το Φ.Ε.Κ. δημοσιεύσής της παραμένουν στο αρχείο της Κτηματικής Υπηρεσίας. 8. Η Κτηματική Υπηρεσία στέλνει ένα θεωρημένο αντίγραφο του τοπογραφικού διαγράμματος με σημείωση επ' αυτού του Φ.Ε.Κ. που δημοσιεύθηκε, στις παρακάτω Υπηρεσίες: α) [...] θ) [...]. 9. Σε περίπτωση εσφαλμένου καθορισμού της οριογραμμής του αιγιαλού ή του παλαιού αιγιαλού ή της παραλίας επιτρέπεται ο επανακαθορισμός κατά τη διαδικασία του παρόντος άρθρου. Η διαδικασία για τον επανακαθορισμό κινείται είτε αυτεπαγγέλτως από την Κτηματική Υπηρεσία είτε ύστερα από αίτηση κάθε ενδιαφερομένου και προσκόμιση στοιχείων που να αποδεικνύουν το σφάλμα του πρώτου καθορισμού. [...] 10. Η προηγούμενη παράγραφος έχει εφαρμογή και στις περιπτώσεις, κατά τις οποίες τα όρια του αιγιαλού, παλαιού αιγιαλού ή παραλίας έχουν καθορισθεί με βάση τον α.ν. 2344/1940». Περαιτέρω, στο άρθρο 6 του αυτού νόμου ορίζεται ότι «Η Επιτροπή αναζητά και συνεκτιμά όλα τα απαιτούμενα για την ακριβή οριοθέτηση του παλαιού αιγιαλού στοιχεία, τα οποία και παραθέτει στην έκθεσή της, ιδίως φυσικές ενδείξεις (όπως το αμμώδες, ελώδες ή βαλτώδες εκτάσεων συνεχόμενων του αιγιαλού), αεροφωτογραφίες, χάρτες και διαγράμματα διαφόρων ετών, γεωλογικές μελέτες». Τέλος, στο άρθρο 9 προβλέπεται ότι «1. Η Επιτροπή για τη χάραξη της οριογραμμής του αιγιαλού και της παραλίας λαμβάνει υπόψη της ύστερα από αυτοψία τις φυσικές και λοιπές ενδείξεις, που επηρεάζουν το πλάτος του αιγιαλού και της παραλίας, και ενδεικτικά: α) τη γεωμορφολογία του εδάφους,

αναφορικά με κατηγορίες υψηλών και χαμηλών ακτών, τη σύστασή του, καθώς και το φυσικό όριο βλάστησης, β) την ύπαρξη, τα όρια και το είδος των παράκτιων φυσικών πόρων, γ) τα πορίσματα από την εκτίμηση των μετεωρολογικών στοιχείων της περιοχής, δ) τη μορφολογία του πυθμένα, ε) τον τομέα ανάπτυξης κυματισμού σε σχέση με το μέτωπο της ακτής, στ) ...». Με τις παραπάνω διατάξεις του ν. 2971/2001, όπως, άλλωστε, και με τις διατάξεις του προγενέστερου α.ν. 2344/1940, καθιερώνεται διοικητική διαδικασία οριοθέτησης της δημόσιας κτήσης, η οποία προκύπτει από τη μετατόπιση της ακτογραμμής προς τη θάλασσα. Συγκεκριμένα, αν κατά τον καθορισμό των ορίων του αιγιαλού είναι φανερή, λόγω γεωφυσικών φαινομένων ή διεργασιών, όπως είναι οι προσχώσεις, ή άλλων αιτίων, η δημιουργία νέας χερσαίας ζώνης, με παράλληλη βαθμιαία υποχώρηση της θάλασσας, η αρμόδια Επιτροπή προβαίνει στον καθορισμό της οριογραμμής του παλαιού αιγιαλού με βάση τα στοιχεία που αναφέρονται στα άρθρα 5 και 6 του ν. 2971/2001. Εν όψει της φύσης του τμήματος αυτού της ξηράς ως ανεπίδεκτου κτήσης ιδιωτικών δικαιωμάτων όταν καταλαμβάνονταν από τις αναβάσεις των χειμέριων κυμάτων, μετά την επέκταση των ορίων της ακτογραμμής προς τη θάλασσα τούτο καθίσταται τμήμα της δημόσιας κτήσης. Λόγω του χαρακτήρα της αυτού η ανωτέρω διαδικασία μπορεί κατ' αρχήν να αναχθεί σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά το παρελθόν. Ο νομοθέτης, όμως, σταθμίζοντας τις επιπτώσεις του παραπάνω καθορισμού σε διακατοχικές καταστάσεις που δημιουργήθηκαν στο παρελθόν, θέσπισε ένα χρονικό όριο μέχρι του οποίου μπορεί να ανατρέξει η διαπίστωση αυτή. Ειδικότερα, εάν η νέα χερσαία ζώνη έχει δημιουργηθεί, στο σύνολό της, πριν από το έτος 1884 και, στην έκταση μεταξύ του σημερινού και του παλαιού αιγιαλού, υπάρχουν πράξεις νομής και κατοχής ιδιωτών πριν από το έτος αυτό, δεν μπορεί να καθορισθεί οριογραμμή παλαιού αιγιαλού και να δημιουργηθεί με τον τρόπο αυτό δημόσια κτήση. Εάν δε τμήμα μόνον της νέας χερσαίας ζώνης έχει δημιουργηθεί πριν από το έτος 1884 και, στο τμήμα αυτό του παλαιού αιγιαλού, υπάρχουν πράξεις νομής και κατοχής ιδιωτών πριν από το έτος αυτό, η οριογραμμή παλαιού αιγιαλού δεν μπορεί να καθορισθεί με τρόπο που να περιλαμβάνει και το ως άνω τμήμα. Εάν όμως δεν υπάρχουν πράξεις νομής και κατοχής ιδιωτών έως το έτος 1884, τότε ο χρόνος αυτός δεν αποτελεί κρίσιμο, κατά το νόμο, στοιχείο για τον καθορισμό της οριογραμμής του παλαιού αιγιαλού και, συνεπώς, δεν απαιτείται να προσδιορίζεται επακριβώς στην αιτιολογία της σχετικής διοικητικής πράξης η χρονολογία δημιουργίας του παλαιού αιγιαλού. Εξ άλλου, η κρίση της Διοίκησης για τη διαμόρφωση παλαιού αιγιαλού και για τον χρόνο δημιουργίας του πρέπει να είναι αιτιολογημένη και να στηρίζεται σε ενδείξεις τεκμηριωμένες επιστημονικά ή σε άλλα αποδεικτικά στοιχεία, εξαιρουμένων, υπό το ισχύον νομοθετικό καθεστώς, των μαρτυρικών καταθέσεων (βλ. Σ.τ.Ε. 3912, 2740/2012, 4513, 1159/2009, 2089/2007, 1508/2003, 3941/2001,

- 2539/2000, 3153/1999, 2644/1999 κ.ά.). Περαιτέρω, κατά την έννοια των παραπάνω διατάξεων, εφ' όσον ζητείται από ενδιαφερόμενο ο επανακαθορισμός αιγιαλού, παλαιού αιγιαλού ή παραλίας, που έχουν καθορισθεί κατά το παρελθόν εσφαλμένως, κατά την άποψή του, η Διοίκηση οφείλει να επιλαμβάνεται του αιτήματος, υπό την προϋπόθεση ότι ο ενδιαφερόμενος προσκομίζει συγκεκριμένα κρίσιμα στοιχεία για την απόδειξη σφάλματος κατά τον αρχικό καθορισμό (Σ.τ.Ε. 1250/2006).
7. Επειδή, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα εξής: Κατόπιν της από 6.6.2000 αίτησης του Δ. Μαμουνή, η Επιτροπή καθορισμού ορίων αιγιαλού και παραλίας καθόρισε, με την από 24.10.2000 έκθεσή της, όρια αιγιαλού και παραλίας στη θέση «Μπροστά Ανατολικά και Δυτικά του Οικισμού Ν. Σκιώνης» του Δήμου Παλλήνης Νομού Χαλκιδικής. Το Γ.Ε.Ν., με την 544.5/626/01/29.8.2001 πράξη του, διαφώνησε με το περιεχόμενο της ανωτέρω από 24.10.2000 έκθεσης της Επιτροπής, επισημαίνοντας ότι: α) το προτεινόμενο εύρος του αιγιαλού στα τμήματα των κορυφών 38-45, 56-65 και 76-82 κρίνεται μικρό, πρέπει δε να αυξηθεί, όπως σημειώνεται στο οικείο διάγραμμα, αφού ληφθεί υπ' όψιν η κατάσταση, η οποία υφίστατο πριν από την κατασκευή παρανόμων έργων (επιχωματώσεις, προβλήτες), β) όπως προκύπτει από αεροφωτογραφίες των ετών 1945, 1956 και 1989, πρέπει να καθορισθεί οριογραμμή παλαιού αιγιαλού στο τμήμα μεταξύ των κορυφών 43-44, όπως σημειώνεται στο οικείο διάγραμμα, προκειμένου να περιληφθούν εντός της ζώνης του παλαιού αιγιαλού οι αμμώδεις, άγονες και ακαλλιέργητες, χωρίς ίχνη νομής και κατοχής, σε επαφή δε με τον αιγιαλό εκτάσεις, οι οποίες παρατηρούνται στις αεροφωτογραφίες. Κατόπιν τούτου, η Επιτροπή, με τη νεότερη από 24.10.2001 έκθεσή της, προέβη, σε συμμόρφωση προς τις υποδείξεις του Γ.Ε.Ν., σε καθορισμό ορίων αιγιαλού, παραλίας και παλαιού αιγιαλού στην προαναφερθείσα θέση. Η έκθεση αυτή, προς την οποία συμφώνησε το Γ.Ε.Ν. με την 544.5/98/02/28.2.2002 πράξη του, επικυρώθηκε, τελικώς, με την 1048549/4960/Β0010/21.6.2002 απόφαση του υπογράφοντος, με εντολή του Υφυπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, Διευθυντή Δημόσιας Περιουσίας και Εθνικών Κληροδοτημάτων (Δ' 660/1.8.2002). Ακολούθως, ο αιτών, φερόμενος ως ιδιοκτήτης ακινήτου εμπύπτοντος εντός των ορίων του παλαιού αιγιαλού, ζήτησε, με την από 23.7.2007 αίτησή του προς την Κτηματική Υπηρεσία Χαλκιδικής, να απαλειφθεί ο καθορισμός των ορίων του παλαιού αιγιαλού. Με την αίτηση αυτή συνυπέβαλε τίτλους ιδιοκτησίας και ένορκη βεβαίωση μαρτύρων ενώπιον του Ειρηνοδικείου Κασσανδρείας, από τα οποία προέκυπτε, κατά την αντίληψή του, ότι το ακίνητό του αποτελούσε, από τους χρόνους της Τουρκοκρατίας, ιδιωτική ιδιοκτησία καθώς και αεροφωτογραφία στην οποία εμφανίζεται να περιβάλλεται το ακίνητό του στις τρεις πλευρές από πυκνοδομημένες ιδιοκτησίες. Η Επιτροπή, συνεκτιμώντας τα στοιχεία που προσκόμισε ο αιτών και κατόπιν της από 27.9.2007 αυτοψίας, διαπίστωσε, με την από 27.9.2007 έκθεσή της, ότι δεν υφίσταται παλαιός

αιγιαλός μεταξύ των κορυφών 1'', 2'', 3'' και 4'', όπως είχε καθορισθεί με την ανωτέρω 1048549/4960/B0010/21.6.2002 απόφαση του Διευθυντή Δημόσιας Περιουσίας και Εθνικών Κληροδοτημάτων. Κατά τα εκτιθέμενα στην εν λόγω έκθεση «... Η γνωμοδότηση του Γ.Ε.Ν., με την οποία διαπιστώνεται η ύπαρξη παλαιού αιγιαλού βασίστηκε σε αεροφωτογραφίες (α/φ) των ετών 1945, 1956 και 1989. Από τα προσκομισθέντα στοιχεία, 6287/1952 δημόσια διαθήκη ..., 1244/17-06-1978 δήλωση αποδοχής κληρονομιάς και την 11/2007 ένορκη βεβαίωση των μαρτύρων, προκύπτει ότι η έκταση που χαρακτηρίστηκε παλιός αιγιαλός χρησιμοποιούνταν ως οικόπεδο από τους χρόνους της Τουρκοκρατίας (ο διαθέτης Χριστόδουλος Παπαμιχαήλ που πέθανε το 1955 είχε γεννηθεί το έτος 1885 και είχε κληρονομήσει την εν λόγω έκταση από τον πατέρα του Κυπαρίσση Παπαμιχαήλ). Άρα αν η έκταση ήταν θάλασσα ή βρεχόταν από τα θαλάσσια κύματα, όπως ορίζει η έννοια του παλαιού αιγιαλού, αυτό έγινε δεκαετίες πριν από το 1945, έτος της παλιότερης α/φ. Οπότε η πρόσχωση της θάλασσας και η δημιουργία του παλαιού αιγιαλού οφείλεται σε φυσικά αίτια, αφού δεν υπήρχε λόγος να γίνει τεχνητή πρόσχωση με ανθρώπινη παρέμβαση εκείνη την εποχή σε ένα δυσπρόσιτο ψαροχώρι στο νότιο άκρο της χερσονήσου της Κασσάνδρας, για να δημιουργηθεί νέο οικόπεδο ή αγρός, όπου και τα τεχνικά μέσα έλειπαν και η αξία της γης ήταν πολύ μικρή. Δεν υπάρχει όμως προφανής αιτία που να δικαιολογεί την δημιουργία τέτοιας πρόσχωσης, αφού ο χειμάρρος που βρίσκεται στην περιοχή εκβάλλει ογδόντα περίπου μέτρα ανατολικότερα και δεν έχει δημιουργήσει ιδιαίτερη πρόσχωση ούτε στην εκβολή του. Προσάμμωση από τη θάλασσα είναι επίσης απίθανη, αφού ανατολικότερα, προς την εκβολή του χειμάρρου, τα υψόμετρα του φυσικού εδάφους είναι χαμηλότερα και θα έπρεπε να προσαμμωθεί εκείνη η θέση κατά προτεραιότητα, αλλά δεν διαπιστώθηκε εκεί παλιός αιγιαλός. Τέλος αν με οποιονδήποτε άλλο φυσικό τρόπο, που διαφεύγει της αντίληψης της επιτροπής, έγινε πρόσχωση και δημιουργήθηκε ο παλιός αιγιαλός, τότε αυτή έγινε πολύ επιλεκτικά σε σχήμα σχεδόν ορθογωνίου τετραπλεύρου που προφανώς δεν δικαιολογείται και άρα απορρίπτεται. Τελικά αν υπήρχε παλιός αιγιαλός στην εξεταζόμενη περιοχή θα έπρεπε να εκτείνεται ίσως και δυτικότερα αφού η μορφολογία του εδάφους όσον αφορά στα υψόμετρα δεν διαφέρει, αλλά οπωσδήποτε ανατολικότερα στην εκβολή του χειμάρρου, όπου τα υψόμετρα είναι χαμηλότερα. Το ότι στις α/φ που εξέτασε το Γ.Ε.Ν. δεν φαίνονται ίχνη νομής και κατοχής, οφείλεται, ίσως, στο ότι η παλαιά οικία που υπήρχε προπολεμικά στο οικόπεδο γκρεμίστηκε και έκτοτε δεν ξαναχτίστηκε, όπως προφορικά δηλώθηκε στην επιτροπή κατά την διενεργηθείσα αυτοψία από τον αιτούντα και περιοίκους, με αποτέλεσμα ο χώρος να είναι κενός, ενώ όλα τα όμορα οικόπεδα είναι οικοδομημένα. Η εξεταζόμενη έκταση φαίνεται ως οικόπεδο, ανήκον στον οικισμό Ν. Σκιώνης, και στο τοπογραφικό διάγραμμα που συνοδεύει την υπ' αριθ. 572/24-02-1994 απόφαση του Νομάρχη Χαλκιδικής, περί εγκρίσεως

- οικοδομικής γραμμής σε τμήμα της παραλίας Ν. Σκιώνης ... ». Η έκθεση της Επιτροπής απεστάλη στο Γ.Ε.Ν. με το 260/28.1.2008 έγγραφο της Κτηματικής Υπηρεσίας Νομού Χαλκιδικής, ακολούθως δε με το 371/12.2.2008 έγγραφο της ίδιας Υπηρεσίας απεστάλη εκ νέου το πρώτο φύλλο της έκθεσης, με διόρθωση ως προς την ιδιότητα του μέλους της Επιτροπής Κλεάνθη Κουφογιάννη, ο οποίος εκ παραδρομής είχε αναφερθεί με την ιδιότητα του Λιμενάρχη Ιερισσού αντί του ορθού Αναπληρωτής Λιμενάρχης Ν. Μουδανιών. Επακολούθησε η έκδοση της προσβαλλόμενης Φ.544.5/20/09/Σ.6506/15.1.2009 γνωμοδότησης του Γ.Ε.Ν., με την οποία απορρίφθηκε, κατά τα ανωτέρω, η αίτηση του αιτούντος για τον επανακαθορισμό των ορίων του παλαιού αιγιαλού. Ειδικότερα, στην προσβαλλόμενη πράξη αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι η Επιτροπή δεν προέβη στην εκπόνηση μελέτης φωτοερμηνείας των αεροφωτογραφιών, επί τη βάσει των οποίων είχε αρχικώς χωρήσει ο καθορισμός, ότι μη νομίμως ελήφθησαν υπ' όψιν, ως αποδεικτικό στοιχείο για την ύπαρξη ή μη του παλαιού αιγιαλού, μαρτυρικές καταθέσεις και, περαιτέρω, ότι «... από τη διαχρονική φωτοερμηνευτική μελέτη της περιοχής μέσω των διαθεσίμων στο αρχείο του Γ.Ε.Ν./Υ.Υ. αεροφωτογραφιών [ετών 1945, 1956 και 1989], προκύπτει ότι η έκταση που έχει καθορισθεί ως παλαιός αιγιαλός, αποτελούσε την εκβολή της παλαιάς κύριας κοίτης του ευρισκόμενου στην περιοχή χειμάρρου, σχηματικά δε είχε την τυπική μορφή του «Δ» της εκβολής. Η έκταση αυτή, ενώ ήταν αρχικά αμιγώς αμμώδης, με χαμηλά υψόμετρα και τελούσε υπό την άμεση επίδραση του κυματισμού, σταδιακά υποβαθμίστηκε και ανάπτυξε βλάστηση, καθώς η παλαιά κοίτη εγκαταλείφθηκε από το χείμαρρο, ο οποίος δημιούργησε νέα, αυτή δηλαδή που διαπιστώνεται σήμερα από την επιτροπή να απέχει 80 μέτρα ανατολικά της παλαιάς. Η διαπίστωση αυτή δικαιολογεί απόλυτα τη δημιουργία παλαιού αιγιαλού και αποτελεί προφανή αιτία υπάρξεώς του, με δεδομένη την προσχωματική δράση του χειμάρρου στα σημεία ακριβώς της εκβολής ... ».
8. Επειδή, η προσβαλλόμενη πράξη αποτελεί αρνητική σύμφωνη γνωμοδότηση, σύμφωνα με τη διάταξη της παραγράφου 5 του άρθρου 5 του ν. 2971/2001, σε συνδυασμό προς την παράγραφο 9 του ίδιου άρθρου, και παραδεκτώς προσβάλλεται αυτοτελώς, εφ' όσον εμποδίζει την έκδοση εκτελεστής διοικητικής πράξης του έχοντος εν προκειμένω αποφασιστική αρμοδιότητα Υπουργού Οικονομικών για τον επανακαθορισμό των ορίων του αιγιαλού και της παραλίας (βλ. Σ.τ.Ε. 1684/2015, 4608/2011).
9. Επειδή, προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη πράξη είναι μη νόμιμη διότι εκδόθηκε μετά την πάροδο της τρίμηνης προθεσμίας, η οποία προβλέπεται στην παράγραφο 5 του άρθρου 5 του ν. 2971/2001. Από τις προαναφερόμενες διατάξεις του ν. 2971/2001 συνάγεται ότι, όταν η διαδικασία για τον καθορισμό αιγιαλού και παραλίας κινείται μετά από αίτηση ενδιαφερομένου, η πάροδος άπρακτης της τρίμηνης προθεσμίας, που τάσσεται από την παράγραφο 5 του άρθρου 5 για τη σύμφωνη γνώμη του Γ.Ε.Ν., συνιστά

παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας, εφ' όσον ο φάκελος που υποβάλλεται στην αρμόδια υπηρεσία του Γενικού Επιτελείου περιέχει τα στοιχεία που απαιτούνται για την εξέταση της ορθότητας της οριοθέτησης, η οποία έγινε από την Επιτροπή καθορισμού αιγιαλού και παραλίας, στην αντίθετη δε περίπτωση, αν δηλαδή λείπουν ουσιώδη στοιχεία, το Γ.Ε.Ν. μπορεί να αναβάλει τη διατύπωση της γνώμης του, μέχρι να περιέλθουν σε αυτό τα ελλείποντα στοιχεία (Σ.τ.Ε. 3863/2004). Η προθεσμία όμως αυτή δεν έχει ανατρεπτικό χαρακτήρα και, συνεπώς, με την συμπλήρωσή της, δεν εξαντλείται η κατά χρόνο αρμοδιότητα του Γ.Ε.Ν., η αρμόδια υπηρεσία του οποίου μπορεί να αποφανθεί και μετά τη λήξη του εν λόγω τριμήνου, σε περίπτωση δε προσβολής με αίτηση ακύρωσης της παράλειψης του Γ.Ε.Ν. να αποφανθεί εντός τριμήνου θεωρείται συμπροσβαλλόμενη και η γνώμη που αυτό εκφέρει μετά την παρέλευση του τριμήνου (πρβλ. Σ.τ.Ε. 1684/2015, 2889/2014, 3915/2010, 4579/2009 7μ.). Συνεπώς, ο προβαλλόμενος λόγος είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

10. Επειδή, η προσβαλλόμενη πράξη, με την οποία απορρίφθηκε η αίτηση επανακαθορισμού των ορίων του παλαιού αιγιαλού, ερείδεται, μεταξύ άλλων, σε μελέτη φωτοερμηνείας αεροφωτογραφιών των ετών 1945, 1956 και 1989. Οι εν λόγω αεροφωτογραφίες δεν αποτέλεσαν αντικείμενο ίδιας φωτοερμηνείας από την Επιτροπή κατά την σύνταξη της από 27.9.2007 έκθεσής της, με την οποία προτάθηκε, κατά τα ανωτέρω, η απόλειψη της οριογραμμής του παλαιού αιγιαλού. Ωστόσο, συνιστούν, κατά το άρθρο 6 του ν. 2971/2001, νόμιμο στοιχείο κρίσης για την διαπίστωση παλαιού αιγιαλού, συνεκτιμήθηκαν δε από το Γ.Ε.Ν. κατά την έκδοση της προσβαλλόμενης πράξης και κατέδειξαν ότι η επίδικη έκταση, με χαμηλό υψόμετρο και αμμώδη σύσταση, αποτελούσε την εκβολή της παλαιάς κύριας κοίτης του ευρισκόμενου στην περιοχή χειμάρρου, η οποία τελούσε υπό την άμεση επίδραση του κυματισμού. Η έκταση σταδιακά ανέπτυξε βλάστηση καθώς η παλαιά κοίτη εγκαταλείφθηκε, δημιουργήθηκε δε νέα σε απόσταση 80 μέτρων ανατολικά από την παλαιά. Με τα δεδομένα αυτά, η προσβαλλόμενη πράξη, ερειδόμενη στις διαπιστωθείσες φυσικές ενδείξεις και σε διαχρονική μελέτη αεροφωτογραφιών που καταδεικνύουν την μεταβολή της μορφολογίας της επίδικης περιοχής, ως αποτέλεσμα της προσχωματικής δράσης του χειμάρρου στα σημεία της παλαιάς εκβολής, αιτιολογείται νομίμως και επαρκώς, είναι δε απορριπτέα ως αβάσιμα τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα.
11. Επειδή, με την από 23.7.2007 αίτηση επανακαθορισμού ο αιτών προσκόμισε μεταξύ άλλων: α) το 19968/24.9.1987 πωλητήριο συμβόλαιο της Συμβολαιογράφου Ν. Μουδανιών Όλγας Καμπούρη, με το οποίο απέκτησε την κυριότητα της φερόμενης ως εμπίπτουσας στον παλαιό αιγιαλό ιδιοκτησίας από τους πωλητές Χρήστο Παπαμιχαήλ και Μαρία Ζιώβα, β) την 1244/17.6.1978 δήλωση αποδοχής κληρονομιάς εκ διαθήκης ενώπιον της Συμβολαιογράφου Κασσάνδρας Αναστασίας Σαφραλή, με την οποία οι

δικαιοπάροχοί του, Χρήστος Παπαμιχαήλ και Μαρία Ζιώβα, απέκτησαν την κυριότητα της επίδικης ιδιοκτησίας από τον πατέρα τους Τηλέμαχο Παπαμιχαήλ, γ) το 26/1977 πρακτικό συνεδρίασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκιδικής περί δημοσιεύσεως της 15263/29.5.1974 δημόσιας διαθήκης του Τηλέμαχου Παπαμιχαήλ και δ) το 25/1960 πρακτικό συνεδρίασης του Τριμελούς Πρωτοδικείου Χαλκιδικής περί δημοσιεύσεως της 6287/29.11.1952 δημόσιας διαθήκης του Χριστόδουλου Παπαμιχαήλ, με την οποία ο διαθέτης αυτός κατέλιπε το επίδικο ακίνητο στον υιό του Τηλέμαχο Παπαμιχαήλ. Από το περιεχόμενο, όμως, των εν λόγω στοιχείων δεν συνάγεται, όπως αβασίμως υπολαμβάνει ο αιτών, ότι υφίσταντο πράξεις νομής και κατοχής ιδιωτών επί του επιδίκου ακινήτου πριν από το έτος 1884 ενώ, εξ άλλου, η αόριστη μνεία, στην 1244/17.6.1978 δήλωση αποδοχής κληρονομιάς, ότι ακίνητο εμβαδού ενός (1) περίπου στρέμματος περιήλθε «εις αυτόν τον Χριστόδουλο Παπαμιχαήλ εξ ατύπου διανομής της κληρονομιάς περιουσίας του αποβιώσαντος κατά τους χρόνους της Τουρκοκρατίας πατρός του Κυπαρίσση Παπαμιχαήλ» ουδόλως δύναται να τεκμηριώσει την ύπαρξη πράξεων νομής και κατοχής πριν από το έτος 1884, εφ' όσον η αναφορά αυτή δεν συμπεριλαμβάνεται σε αδιάκοπη και συνεχή σειρά τίτλων που ανατρέχουν στον χρόνο αυτό αλλά απαντάται το πρώτον σε δήλωση αποδοχής κληρονομιάς του έτους 1978. Τούτο δε ανεξαρτήτως του ζητήματος ότι ο αιτών δεν συνυπέβαλε με την αίτηση επανακαθορισμού στοιχεία από τα οποία να προκύπτει, ενδεχομένως, η εφαρμογή των τίτλων που επικαλείται στην επίδικη χερσαία έκταση. Με τα δεδομένα αυτά, ο περί του αντιθέτου λόγος ακύρωσης, με τον οποίο προβάλλεται ότι υφίσταντο, σύμφωνα με τους τίτλους ιδιοκτησίας, πράξεις νομής και κατοχής επί του ακινήτου πριν από το έτος 1884, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

12. Επειδή, κατά τα εκτιθέμενα στην σκέψη 6, η κρίση της Διοίκησης για τη διαμόρφωση παλαιού αιγιαλού δεν δύναται να στηρίζεται υπό το ισχύον νομοθετικό καθεστώς, σε μαρτυρικές καταθέσεις. Συνεπώς, ο λόγος ακύρωσης, με τον οποίο προβάλλεται ότι εσφαλμένως το Γ.Ε.Ν. δεν έλαβε υπ' όψιν, κατά την έκδοση της προσβαλλόμενης πράξης, την 11/2007 ένορκη βεβαίωση μαρτύρων ενώπιον του Ειρηνοδίκη Κασσάνδρας προκειμένου να διαπιστώσει εάν υφίσταντο κατοχές ιδιωτών στο επίδικο τμήμα πριν από το έτος 1884, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.
13. Επειδή, ο λόγος ακύρωσης με τον οποίο προβάλλεται ότι η Διοίκηση δεν συνεκτίμησε την 572/24.2.1994 απόφαση του Νομάρχη Χαλκιδικής, με την οποία εγκρίθηκε οικοδομική γραμμή σε τμήμα της παραλίας του οικισμού Ν. Σκιώνης, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος δεδομένου ότι δεν απαιτείται, κατά το νόμο, να λαμβάνεται υπ' όψιν η εγκεκριμένη γραμμή δόμησης κατά την διαδικασία καθορισμού ορίων παλαιού αιγιαλού, όπως, αντιθέτως, προβλέπεται κατά τη διαδικασία καθορισμού οριογραμμής παραλίας (βλ. άρθρο 7 παρ. 5 του ν. 2971/2001).

14. Επειδή, ο λόγος ακύρωσης, με τον οποίο προβάλλεται ότι η ευρύτερη περιοχή είναι δομημένη, υφίστανται δε ασφαλτοστρωμένος δρόμος δίπλα στην αμμουδιά και το λιμάνι της Ν. Σκιώνης δυτικότερα του ακινήτου του αιτούντος, είναι απορριπτέος ως αλυσιτελής, εφ' όσον τα στοιχεία αυτά, και αληθή υποτιθέμενα, δεν ασκούν επιρροή στην διαδικασία καθορισμού του παλαιού αιγιαλού ως φυσικού φαινομένου.
15. Επειδή, κατόπιν τούτων, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί.